

Anna Afenda

Międzynarodowa Konferencja "Stosowanie Środków Komunikacji Elektronicznej w Wymiarze Sprawiedliwości"

Palestra 48/7-8(547-548), 222-224

2003

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Międzynarodowa Konferencja „Stosowanie Środków Komunikacji Elektronicznej w Wymiarze Sprawiedliwości”

Postęp technologiczny wymusza zmiany w wielu sektorach życia ludzkiego. Telekomunikacja i internet w znaczący sposób przyczyniły się do skrócenia odległości oraz ułatwiły dostęp do informacji. Zastanawiające jest, czy również w wymiarze sprawiedliwości?

Na to pytanie starali się odpowiedzieć uczestnicy Międzynarodowej Konferencji, która odbyła się w dniach 13 i 14 czerwca 2003 r. we Wrocławiu. Organizatorami konferencji byli: Uniwersytet Wrocławski, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii – Centrum Badań Problemów Prawnych i Ekonomicznych Komunikacji Elektronicznej, Sąd Okręgowy we Wrocławiu i inni. Celem konferencji była prezentacja rozwiązań w zakresie stosowania środków komunikacji elektronicznej w wymiarze sprawiedliwości w Unii Europejskiej oraz w Polsce. Na konferencję zostali zaproszeni zarówno naukowcy prowadzący badania naukowe na temat sposobów wdrażania technik komunikacji elektronicznej w wymiarze sprawiedliwości jak i praktycy: sędziowie, prokuratorzy, adwokaci, radcy prawni, notariusze i informatycy, którzy spotykają się z taką problematyką w swojej pracy zawodowej. W założeniach organizatorów obecność praktyków i naukowców miała doprowadzić do szerokiej wymiany poglądów, a co ważniejsze do dokonania obiektywnej oceny jakości funkcjonowania opracowanych metod wykorzystania technik komunikacji elektronicznej (internetu, poczty elektronicznej).

Konferencja została podzielona na część teoretyczną oraz praktyczną. W części teoretycznej naukowcy i praktycy przedstawili sposoby wykorzystania nowoczesnych technik dla usprawnienia pracy wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych i karnych w państwach Unii Europejskiej oraz w Polsce, a także przedstawili plany Komisji Europejskiej w tym zakresie.

Otwarcia obrad dokonał pan Tadeusz Wołek, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, który wyraził poparcie dla inicjatyw zmierzających w kierunku usprawnienia działań wymiaru sprawiedliwości.

Następnie Sędzia SN Teresa Romer w swoim wystąpieniu przedstawiła szkic rozwoju i możliwości współczesnych technik w sądownictwie. Pani sędzia dokonując analizy technologii sądowych zwróciła uwagę na aspekty etyczne, powagę sądu, niebezpieczeństwo dehumanizacji procesu decyzyjnego z perspektywy prawa europejskiego i prawa polskiego.

Dzięki kolejnemu wystąpieniu uczestnicy konferencji mieli możliwość poznania wpływu technologii sądowej na funkcjonowanie sądu w prognozie długoterminowej. Autorem tej prezentacji był pan Rafał Czubik, Dyrektor Departamentu Centrum Ogólnopolskiego Rejestrów Sądowych i Informatyzacji Resortu. Jego zdaniem nowoczesne technologie niewątpliwie zmieniają sposób komunikowania się stron z sądem i prokuraturą. W przyszłości tradycyjne przesłanki pocztowe zostaną zastąpione przez środki komunikacji elektronicznej, za których pomocą możliwe także będzie składanie pism procesowych. Istotnym ułatwieniem dla obywatela będzie zdalny dostęp do wielu informacji. Utrwalanie dowodów w formie elektronicznej, ich multimedialne prezentacje, przesłuchiwanie świadków i biegłych przy użyciu wideokonferencji – wpłynie na jakość prowadzonego procesu. Zrewolucjonizowaniu ulegnie kwestia archiwizacji dokumentów procesowych, które w formie zapisu elektronicznego umożliwią szybki dostęp do zawartych treści.

Następna prezentacja, której dokonał Sędzia SR Dariusz Sielicki dotyczyła metod protokolowania czynności sądowych w prawie polskim i prawie wybranych państw UE

oraz tłumaczenia na odległość. Zdaniem autora prezentacji w niedalekiej przyszłości dojdzie do automatyzacji prowadzenia rozprawy. Kryteria oceny zapisu, takie jak: szybkość, dokładność, dostępność i koszt przemawiają za wprowadzeniem do tradycyjnych metod protokołowania nowych rozwiązań opartych na systemie informatycznego rozpoznawania mowy. Z uwagi na konieczność usprawnienia i przyspieszenia procesów sądowych, na salach rozpraw znajdują zastosowanie multimedialne prezentacje dowodów, które dają takie możliwości jak: powiększanie dokumentów, prezentacje graficzne oraz animacje komputerowe, a także wideokonferencje, za pośrednictwem których możliwe będzie przesłuchanie świadka czy biegłego „na odległość”. Prawdziwym dobrodziejstwem dla wymiaru sprawiedliwości będzie możliwość skorzystania z tłumaczenia przez telefon, co m.in. obniży koszty procesu.

Radca prawny Jarosław Pepliński, który wygłosił referat zatytułowany: „Nowoczesna kancelaria prawnicza a sąd – potrzeby, oczekiwania adwokatów i radców prawnych co do sądowego systemu informatycznego, podkreślił iż poczta elektroniczna, tele i wideokonferencja stanowią standard w nowoczesnej kancelarii. Kontynuując podniósł, że sądy w Polsce są ostoją tradycyjnych technik biurowych i komunikacyjnych. Tymczasem prawnicy oczekują następujących zmian: wprowadzenia komunikacji elektronicznej pomiędzy prawnikiem a sądem, możliwości zdalnego dostępu do informacji gromadzonej w sądzie, zastosowania wideokonferencji do przesłuchania świadków oraz możliwości multimedialnej prezentacji dowodów, ponadto informacja o terminach, salach, rozstrzygnięciach powinna być udostępniania on-line.

Dr Jerzy Jacyszyn z Uniwersytetu Wrocławskiego omówił zagadnienie podpisu elektronicznego w praktyce notarialnej. Pan doktor zwrócił uwagę na wielowymiarowość problematyki związanej z podpisem elektronicznym. Wskazał on także problemy jakie pojawiają się przy stosowaniu e-podpisu w obrocie prawnym na tle ustawy o podpisie elektronicznym. Reasumując pan doktor stwierdził, że zbliżająca się dekada „podpisów elektronicznych” staje się faktem, który jak na razie stwarza masę problemów teoretyczno-prawnych i praktycznych, a środowisko prawnicze nie zawsze jest do niego odpowiednio przygotowane i wyposażone we właściwe rozwiązania prawne.

Następny referat poświęcony nowoczesnym technologiom informatycznym w praktyce organów prokuratury wygłosił pan Andrzej Jacek Kaucz, Prokurator Prokuratury Krajowej, który uznał za konieczność opracowanie zintegrowanego systemu informatycznego w jednostkach prokuratury. System ten miałby się składać z zamkniętych, wewnętrznych sieci obsługujących prowadzone postępowania przygotowawcze. Ponadto system pozwalałby na wymianę informacji między poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi prokuratury oraz dawałby możliwość uruchomienia centralnej bazy danych.

Sędzia SO dr hab. Jacek Gołaczyński, kierownik CBKE poświęcił swój wykład kwestii wykorzystania komunikacji elektronicznej w postępowaniu procesowym. Pan sędzia wskazał, iż mimo stworzonych mocą przepisu art. 125 § 4 k.p.c. podstaw do określenia przez Ministra Sprawiedliwości warunków wnoszenia pism procesowych na elektronicznych nośnikach informatycznych, nie istnieją takie faktyczne możliwości.

W konferencji wzięli też udział naukowcy oraz sędziowie zaangażowani w programie Komisji Europejskiej pod nazwą „E-court”.

Prof. Joost Breuker z Uniwersytetu w Amsterdamie przedstawił założenia projektu E-court, czyli informatycznego zarządzania postępowaniem sądowym. Inż. Filippo Cunsolo z Włoch dokonał prezentacji metod zapisu audio-video stosowanych w sądownictwie wło-

skim. Ostatni głos w tej części konferencji zabrał Abdullatif Elhag z Uniwersytetu w Amsterdamie, który dokonał oceny technologii informatyczno-komunikacyjnych w europejskim wymiarze sprawiedliwości.

W drugiej części konferencji, która odbyła się we wrocławskim Sądzie Okręgowym została przeprowadzona symulowana rozprawa sądowa, przygotowana przez pana Dariusza Sielickiego pracownika Ministerstwa Sprawiedliwości. Podczas tej rozprawy zademonstrowane zostały nowoczesne środki komunikacji elektronicznej. Sąd miał do dyspozycji technikę, która na dzień dzisiejszy w rzeczywistych procesach pozostanie jedynie w sferze życzeń. Tradycyjne metody protokolowania zostały zastąpione przez komputery umożliwiające nagrywanie dźwięku i obrazu. Sędzia nie musiał upominać świadków i oskarżonego, żeby mówili wyraźniej i wolniej. Jeden ze świadków przesłuchiwany był „na odległość” za pomocą tzw. wideokonferencji. Zgromadzona na sali publiczność mogła obserwować zeznania świadków na ekranie telewizora. Prawdziwym ułatwieniem dla uczestników postępowania był rzutnik, który umożliwił multimedialne prezentacje. Podczas pokazowej rozprawy dwóch świadków, którzy nie mówili po polsku, sąd przesłuchiwał dzięki pomocy tłumacza, z którym połączono się przez telefon.

Cały proces przebiegał sprawnie i trwał tylko trzy godziny.

Konferencja uwidoczniała dysproporcję jaka powstała w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii między wymiarem sprawiedliwości a innymi dziedzinami życia. Poszczególne prezentacje jej uczestników oraz przebieg symulowanej rozprawy pokazały jak szybko i sprawnie mogłyby być prowadzone procesy. Konferencja stworzyła także doskonałą okazję do wymiany poglądów i doświadczeń osób żywo zainteresowanych nowym obliczem wymiaru sprawiedliwości, czego wyrazem były stawiane pod adresem ustawodawcy postulaty nowelizacji procedur sądowych. Zaprezentowane podczas konferencji rozwiązania, wprowadzone do codziennej praktyki wymiaru sprawiedliwości w sposób oczywisty wpłyną na jakość i efektywność pracy adwokata.

W świetle powyższych racji, środowisko adwokackie mając na uwadze poprawę jakości świadczonych usług, jest zainteresowane zastosowaniem zdobyczy techniki w wymiarze sprawiedliwości.

Anna Afenda